

LIMA

Jaarverslag 2017

LIMA, Arie Biemondstraat 111, 1054 PD Amsterdam
+31 (0)20 389 20 30, info@li-ma.nl, www.li-ma.nl

Inhoudsopgave

- 3 Introductie
- 4 LIMA jaarverslag 2017
- 4 Distributie en Collectie
- 8 Repository & kennisoverdracht
- 11 Samenwerking
- 12 Publiciteit
- 14 Bedrijfsvoering en Financiën
- 15 Organisatie
- 16 Toekomst

Bijlagen:

- 17 Jaarafrekening 2017
- 18 LIMA activiteitenoverzicht
- 19 Distributieoverzicht kunstenaars en venues
- 19 Nieuwe werken in distributie

Projecten werden mogelijk gemaakt door:

**stimulerings
fonds
creatieve
industrie**

AF amsterdams
fonds voor de
kunst

Democracy & Media
Foundation **Stichting
Democratie & Media**

Introductie

Digitale techniek en een geglobaliseerde en genetwerkte praktijk verbinden hedendaagse mediakunstenaars, beeldend kunstenaars, componisten, fotografen, architecten, ontwerpers, filmers, schrijvers en theatermakers. Ze vormen een hybride groep vernieuwers die zich niet laat weerhouden door materiële, technologische of nationale grenzen. Deze kunstenaars maken werken die zowel poëtisch als politiek, conceptueel als visueel en experimenteel als utopisch zijn. Ze laten de actuele spanningen zien en creëren ruimte voor nieuwe verbeeldingen. Zij zijn als geen ander in staat een ons een spiegel voor te houden en zo onze complexe onvoorspelbare technologische toekomst, en de dynamiek van media en communicatie, te verbeelden, uit te leggen en te verbinden met de historie van het veld en de tradities van kunst, media en samenleving.

Mediakunst en digitale kunst hebben specialistische kennis en een eigen platform nodig; een plek waar nieuwe technologieën, wetenschap, digitale cultuur en kunst worden getoond, waar de discipline actief wordt bevraagd en waar wordt gereflecteerd op het veld en de positie ervan in de maatschappij. LIMA biedt deze plek en dit platform en presenteert, beheert en behoudt digitale kunst op het snijvlak van beeldende kunst, film, techniek, wetenschap, performance, digitale cultuur en theater. Vanuit Amsterdam opereren wij als platform, gids en inspiratiebron voor de stad, Nederland en de wereld.

In dit jaarverslag doen we verslag van de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar. We staan stil bij het verleden en blikken vooruit naar de toekomst. We zijn trots op wat we samen hebben bereikt en hebben de ambitie om verder te groeien. Voor 2018 en verder heeft LIMA een ambitieus programma op stapel staan, waarin de huidige koers zal worden voortgezet en LIMA zich verder zal ontwikkelen.

Gaby Wijers
Amsterdam, juni 2018

LIMA jaarverslag 2017

Ondanks de alomtegenwoordigheid van digitale middelen, heeft mediakunst en digitale kunst nadrukkelijk specialistische kennis nodig. LIMA heeft deze kennis en is de enige instelling in Nederland die zich actief inzet voor belangrijk digitaal erfgoed op het gebied van digitale kunst - en dit ook duurzaam archiveert, voor zichzelf en anderen. Deze discipline heeft een eigen platform nodig; een plek waar nieuwe technologieën, wetenschap, digitale cultuur en kunst worden getoond, waar de discipline actief wordt bevraagd en waar wordt gereflecteerd op het veld en de positie ervan in de maatschappij. LIMA bevraagt actief de diverse disciplines, platformen en netwerken voor digitale kunst, toont deze in onderlinge samenhang en promoot multidisciplinaire praktijken. Deze benadering is uniek en stelt ons in staat een breed, divers en internationaal publiek te bereiken.

LIMA zet zich in voor het onder de aandacht brengen, presenteren en conserveren van digitale kunst. Dit varieert van het distribueren van onbekend talent en complex werk tot onderzoek en ontwikkeling voorbij het veiligstellen van object en techniek.

Naast de reguliere diensten en werkzaamheden op het gebied van distributie en conservering werden de onderzoeks en programma activiteiten van LIMA in 2017 (en ook in 2018) ondersteund door het meerjarig programma van het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie. Bovendien werd gestart met het discursieve tentoonstellingsprogramma Cultural Matter ondersteund door Mondriaan Fonds, AFK, Prins Bernhard Cultuurfonds en Stich-

ting Democratie en Media. De activiteiten bestonden dit jaar uit presentaties, tentoonstellingen, discussies, screenings, netwerkbijeenkomsten, rondetafelgesprekken en andere activiteiten om onze discipline in de volle breedte te waarderen, te bespreken, te tonen en te behouden.

Distributie en Collectie

LIMA distribueert, behoudt en presenteert een internationale selectie hedendaagse kunstenaars die zich kwalitatief, inhoudelijk en conceptueel onderscheidt. Variërend van de eerste experimenten uit de jaren zeventig tot recente producties van bekende kunstenaars en opkomend talent. De collectie weerspiegelt de beeldende kunst en digitale cultuur van heden en verleden en bevat vele werken van toonaangevende mediakunstenaars die niet (altijd) hun weg naar de musea hebben gevonden, met onder meer Marina Abramovic, Melanie Bonajo, Jan Fabre, Johan Grimonprez en Zeno van der Broek, belit sağ, Simone C. Niquille, Samira Elagoz. De aandacht gaat daarbij uit naar mediakunst, performances en digitale kunstwerken die met nieuwe digitale concepten gestalte geven aan onze complexe onvoorspelbare technologische toekomst, en de dynamiek van media en communicatie verbeelden, uitleggen en/of verbinden met de historie van het veld en de tradities van kunst, media en samenleving.

LIMA is geen eigenaar van deze werken, maar beheert en vertoont ze in naam van de kunstenaar. LIMA vertegenwoordigt een diversiteit aan kunstenaars van wie het werk samen de collectie vormt; werkt als agent actief samen met ruim honderd kunstenaars uit Nederland en vijfhonderd internationale makers. Wij selecteren en presenteren deze makers en hun werken op artistieke kwaliteiten en zetten ons in voor de presentatie en promotie van het werk, in opdracht van de kunstenaars. Door continu werk van bekende en nieuwe makers aan de collectie toe te voegen, ondersteunt LIMA kunstenaars in de internationale pre-

sentatie en ontwikkeling van werk binnen de op media en technologie gebaseerde kunstenaarspraktijk. Door wereldwijd per jaar ruim vierhonderd presentaties mogelijk te maken, vergroot LIMA de zichtbaarheid van het werk, en de bekendheid van de maker en discipline. Als agent staat LIMA midden in de praktijk en is een belangrijke schakel tussen kunstenaar en publiek en tussen presentatie en behoud.

Nieuw in distributie

In 2017 zijn veel kunstenaars uit verschillende disciplines ondersteund bij de ontwikkeling, presentatie, verkoop en distributie van nieuw werk. LIMA heeft in dit jaar 37 nieuwe werken van 26 kunstenaars/collectieven in distributie genomen. En zes nieuwe kunstenaars ondersteund: Jacob Dwyer, Judith Westerveld, Zeno van den Broek, Samira Elagoz, Simone C. Niquille en Emilio Moreno. De nieuwe werken werden beschreven en in distributie genomen en een promotieplan werd uitgewerkt. De titels zijn internationaal op de markt gebracht en aangeboden. De werken zijn in 2017 verschillende malen door LIMA vertoond, zowel bij LIMA zelf als op toonaangevende internationale festivals zoals Kassel en Oberhausen en in januari 2017 op het International Film Festival Rotterdam.

We zijn er trots op in 2017 weer ca. 400 vertoningen wereldwijd op film- en mediakunst festivals, en tentoonstellingen in musea, universiteiten en vele andere locaties gerealiseerd te hebben, daarmee maken wij het mogelijk dat meer dan 3.000.000 bezoekers per jaar onze werken kunnen ervaren. Een aanzienlijke prestatie gestoeld op een wereldwijd netwerk en expertise. Nieuwe kunstwerken en jonge makers worden veelal op festivals als IFFR vertoond en gerenommeerd toptalent op

overzichtstentoonstellingen. In januari 2017 organiseerde LIMA een solotentoonstelling van Donna Verheijden in De School, Amsterdam, waar alleen op de openingsavond al 1000 bezoekers waren.

Presentaties eigen collectie

Zonder presentatie geen zichtbaarheid en bekendheid voor digitale kunst. LIMA zet zich actief in voor de presentatie van haar collectie. Een selectie:

In 2017 lag de focus op de presentatie en productie van nieuw werk. In twee avondprogramma's, samengesteld door onze eigen curatoren Sanneke Huisman en Theus Zwakhals, is nieuw werk van kunstenaars uit de collectie van LIMA vertoond. Met werk van Thomas Mohr, Danit Elgev, Douwe Dijkstra, Esther Polak & Ivar van Bekkum, Anika Schwarzlose & Brian D. McKenna, Judith Westerveld, Valerie van Zuijlen en Sebastian Diaz Morales. Van Joost Rekveld en Mark IJerman werd werk getoond dat in opdracht van LIMA is gemaakt. In april organiseerde LIMA de thematische vertoning **The LIMA Collection: Gender & Performativity** in het kader van het symposium *Critical Theory in the Humanities: Resonances of the Work of Judith Butler* dat werd georganiseerd de Vrije Universiteit. Curatoren Christian Sancto en Sanneke Huisman selecteerden hiervoor werk van belit sağ, Esther Polak en Sander Breure & Witte van Hulzen. Op 26 april opende de tentoonstelling **Liquid Cooled: new works by Emile Zile** met een publiek gesprek tussen kunsthistoricus en -criticus Sven Lütticken (Vrije Universiteit) en Emile Zile. De eerste tentoonstelling van LIMA werd erg goed bezocht, en was een pilot voor de tentoonstellingsreeks *Cultural Matter*. In samenwerking met Nelly Voorhuis en Museum Hilversum rea-

liseerde LIMA de tentoonstelling **Classic Video Art** een overzicht van de Nederlandse videokunst. Van 21 oktober tot en met 10 december in Museum Hilversum. De tentoonstelling toonde de pioniers, meer recente talenten, en de ontwikkeling van de rol van video in relatie tot televisiecultuur. Uit de Volkskrant 1 december 2017:

Museum Hilversum vertelt prachtige geschiedenis van videokunst, [Anna Van Leeuwen](#),

Video kan een trompe-l'oeil zijn waarin oog én oor bedriegen. Museum Hilversum laat de geschiedenis van de videokunst in Nederland zien. Een prachtverhaal met eenschermsklaskiekers en trompe-l'oeils die oog én oor weten te bedriegen.

De geschiedenis van videokunst in Nederland? Een prachtverhaal. Amsterdam was in de jaren zeventig dé plek voor videokunstpioniers. Er was ook teleurstelling, want videokunst bracht niet méér kunst in de huiskamers. Ze kwam (en komt) amper op tv. En een recentere teleurstelling: eind 2012 moest het Nederlands Instituut voor Mediakunst in Amsterdam sluiten. De collectie werd verplaatst naar het nieuw opgerichte instituut LIMA.

Eenschermsvideokunst

*Museum Hilversum heeft dankbaar gebruik gemaakt van die collectie voor de tentoonstelling Classic Video Art. Classic betekent: eenschermsvideokunst. Het begint dus met een zaal vol Hantarex-tv's, die kubusvormige zwarte kijkdozen. Te zien is de klassieker *Het beademen van de beeldbuis* (1971) van Marinus Boezem. Boezem maakt condens tussen hemzelf en de kijker, als reactie op dat rare kastje dat de huiskamers veroverde.*

Vanuit die zaal kan de toeschouwer afdalen naar de toekomst. De tv-kubussen maken plaats voor projecties uit beamers, later afgewisseld met flatscreens. De recente kunstwerken delen weinig meer dan het medium. Maar dat maakt de video's van bijvoorbeeld Aernout Mik, Katarina Zdjelar en Puck Verkade niet minder sterk.

Train

*Of neem Julika Rudelius' indrukwekkende video *Train* (2001), een gesprek tussen vier vrienden van een jaar of 18. Ze scheppen op over veroveringen en de video lijkt stiekem gefilmd. Een van de jongens beweert trots in één nacht zeven keer orale seks te hebben ontvangen zonder zelf tot actie over te zijn gegaan. De heren vragen zich af of een meisje dat op één dag seks heeft met twee jongens eigenlijk wel zelfrespect heeft.*

*Op de site van de kunstenaar lees ik dat deze jongens (die hun eigen namen gebruikten) improviseerden aan de hand van vragen die Rudelius stelde. Een geruststellende gedachte; dan zijn dit meesterlijke acteurs. Of het waar is? Misschien gaat *Train* ook over het medium video; een video kan een trompe-l'oeil zijn, oog én oor bedriegen zelfs.*

In 2017 werd als vervolg op THE LIMA COLLECTION *Cultural Matter* gelanceerd.

Discursief programma Cultural Matter

Met het programma *Cultural Matter* wil LIMA de tentoonstelling en interpretatie van digitale kunst bevorderen. Digitale kunst bestaat niet alleen in het heden, het maakt deel uit van een rijke traditie en vraagt om een hermeneutische aanpak waarin interpretatie van heden

en verleden elkaar versterken en beïnvloeden.

Om een beter begrip te stimuleren, dient allereerst het belang van de - vermeende - immaterialiteit van digitale kunst sterk gerelativeerd te worden. De discussie rondom de dematerialisatie van het kunstobject kwam op in de jaren zeventig, toen performance kunst, conceptuele kunst en institutionele kritiek het veld van de beeldende kunst domineerden. Artistieke, sociale politieke en economische motieven lagen aan deze stromingen ten grondslag. Kunstenaars keerden zich tegen de object-fetish van kunstmarkt, de dominerende structuren van het instituut en zochten de grenzen op van de verschijningsvorm waarin zij hun gedachtegoed konden vormgeven. Enkele decennia later, in een tijd waarin genetwerkt denken en online praktijken de dienst uitmaken, is deze vermeende immaterialiteit niet afgenomen.

Toch moeten ook de materiële aspecten van digitale kunst serieus genomen worden. Deze omvatten veel meer dan alleen datgene dat bij de techno avant-garde zichtbaar wordt. Het is tijd oog te hebben voor beeldend kunstenaars die zelf duidelijk aangeven dat ze hun digitale werk zien als *object* waarvan de materiële realisatie juist een cruciaal moment is. Voor kunstenaars die al werkend praktijken hebben gecreëerd waarbij het spel met die materiële realisatie vaak juist belangrijker is dan bij meer traditionele vormen van beeldende kunst en zelfs mede de inzet vormt van hun werk. En voor kunstenaars waarvan het werk draait om de interactie met en interventie in de materiële, historische, werkelijkheid.

Het debat over digitale kunst en haar materialiteit worden reeds gevoerd, maar niet op

de juiste manier. LIMA heeft als voorhoedeinstelling op het gebied van digitale kunst een signalerende rol. Ze ziet het als haar taak deze relevantie kunstwerken in een juiste context te plaatsen. Met het programma *Cultural Matter* biedt LIMA een platform voor de internationale discussie rond de betekenis van digitale kunst én biedt LIMA zicht op alles wat digitale kunst tot belangrijk onderdeel van de beeldende kunst maakt. Zes werken van zes gerenomeerde digitale kunstenaars worden in serie tentoongesteld met een dubbele impact. Het zijn ieder voor zich toonaangevende kunstwerken die bovendien samen een sterk en compleet beeld geven van de verschillende manieren waarop de materiële realisatie van digitaal werk een duurzaam thema is geworden in de beeldende kunst. De werken zijn geselecteerd om individuele artistieke kwaliteit en geven collectief een overzicht, een dwarsdoorsnede van wat het veld te bieden heeft. Rond de tentoonstellingen van de werken van Olia Lialina, UBERMORGEN, Nicholas O'Brien, Harm van den Dorpel, Constant Dul-laart en Petra Cortright worden vertoningen voor een breed publiek gehouden, discussies met kunstenaars en experts georganiseerd en een reeks publicaties voortgebracht. De als casus geselecteerde kunstwerken bevragen stuk voor stuk de posities van eigendom en materiaal aan de ene kant, en nemen stelling ten opzichte van de kunstgeschiedenis aan de andere kant. In een solotentoonstelling en twee hieraan gelieerde avondprogramma's worden van ieder werk al deze aspecten belicht. Sanneke Huisman heeft hiervoor nauw samengewerkt met Jan Robert Leegte.

- *Chinese Gold* UBERMORGEN: 27 september - 28 oktober 2017
- 27 -9 Hans Bernhard in gesprek met Julie

- Boschat Thorez (kunstenaar, onderzoeker)
- 3-11 Willem van Weelden (kunstenaar, docent en onderzoeker) over UBERMORGEN
- *Summer* Olia Lialina 24 november 2017 - 3 januari 2018
- 24-11 Olia Lialina in gesprek met Karen Archev (conservator time-based media Stedelijk Museum Amsterdam)
- 20-12 Klaas Kuitenbrouwer (Het Nieuwe Instituut) over Olia Lialina

Productie nieuw werk

In het kader van het onderzoeksproject UN-FOLD maakte Joost Rekveld met steun van o.a. het Mondriaan Fonds, het werk #67 met specifieke aandacht voor het productieproces. #67 vertoont structurele overeenkomsten met de werken van The Vasulkas, zowel op het niveau van het medium als dat van de ervaring van de toeschouwer. Het werk ging met succes in première ging op het Internationaal Film Festival Rotterdam op 28 januari 2017, voorafgaand aan een presentatie bij LIMA. Voor deze werken was LIMA opdrachtgever voor productie, presentatie(s) en distributie.

In 2016 heeft LIMA geluidskunstenaar Mark IJzerman de opdracht gegeven tot het maken van nieuw werk op basis van de collectie. Het onderzoek van Mark IJzerman kenmerkte zich door eenzelfde interesse in vroege voorbeelden uit de videokunst. Als geluidskunstenaar benaderde hij dit logischerwijs op een heel andere manier. IJzerman onderzocht de mogelijkheden om de organische audiovisuele verbinding die The Vasulka's hadden in het analoge domein, in het digitale domein te realiseren. Het resultaat was een live performance met laptop en analoge synthesizers waarin Mark IJzerman een gelaagde presentatie gaf van de visuele en auditieve aspecten

van de LIMA collectie, op het spanningsveld van figuratie en abstractie. Het op tapes overgezette geluid beïnvloedde de digitaal gemanipuleerde beelden en andersom. Op 17 februari 2017 ging dit werk bij LIMA in première. De live performance van Mark IJzerman werd als afsluiter van een avond met nieuwe werken uit de collectie van LIMA geprogrammeerd.

In samenwerking met Donna Verheijden wordt gewerkt aan de productie van haar nieuwe film, ondersteund door het Filmfonds.

Mediakunst.net

De mediakunstcollecties van de deelnemende instellingen worden in één catalogus ondergebracht en zichtbaar gemaakt voor zowel de museale staf als het publiek. Samen met de deelnemende instellingen Van Abbemuseum, Eindhoven, Frans Hals Museum, Stedelijk Museum Amsterdam en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed werd gewerkt aan deze unieke gedeelde catalogus voor mediakunst. De overige collecties in beheer bij LIMA zullen naar verwachting volgen. De gezamenlijke ontsluiting en kennisuitwisseling maakt intensieve samenwerking tussen de diverse musea en instituten mogelijk en geeft tevens een overzicht aan publiek en onderzoekers. Het project zal naar verwachting in de loop van 2018 worden afgerond. De versie voor intern gebruik is in 2017 actief geworden, zo ook de bijbehorende wiki voor kennisuitwisseling. De manieren van documenteren en presenteren online zijn per instelling verschillend geregeld en worden uitvoerig in diverse fora besproken.

De in Mediakunst.net opgenomen kunstenaars gaan op heel verschillende manieren om met de online toegankelijkheid van hun

werk. Ze hebben zeer uiteenlopende ideeën over inhoud en presentatie, over de rol van de kunstenaar en van instellingen, en over hun opties en mogelijkheden om een inkomen voor zichzelf te genereren. Hun houding kan variëren van extreem beschermend tot volledig open. Sommige kunstenaars willen hun werk helemaal niet online beschikbaar hebben. Anderen publiceren juist veel van hun werk online, full-length, geen fragmenten en willen graag platforms gebruiken zoals YouTube en Vimeo. Veel kunstenaars zijn ervan overtuigd dat online exposure hen zal helpen meer presentaties en meer inkomsten te vinden. Aan de andere kant vrezen zij en musea ook inkomstenderving - ze zijn bang dat gekopieerde kopieën van slechte kwaliteit hun eigen, ongecontroleerde leven online zullen leiden en dat deze in de plaats zullen komen van het 'echte' werk.

De instellingen zijn beperkt in hun vermogen om het werk van mediakunstenaars online te tonen, zowel door copyright beperkingen als door de eigen wensen van de kunstenaar in termen van presentatie-kwaliteit van hun werk. Mediakunst.net presenteert biografieën, omschrijvingen, stills en korte, 30 seconden durende voorbeelden van alle werken. Full-length versies met watermerk zijn toegankelijk met een login voor onderzoeksdoeleinden. In 2018 zal de catalogus publiek toegankelijk worden gemaakt.

Repository & kennisoverdracht

LIMA zet zich in voor het behoud van media-kunst door de vertaalslag mogelijk te maken naar de huidige tijd en (toekomstige) techniek. Middels een interdisciplinaire aanpak op het snijvlak van beeldende kunst, film en digitale cultuur, worden theorie en praktijk met elkaar verbonden. LIMA beheert daartoe een uniek functioneel domeinspecifiek instellingsoverstijgend edepot en kenniscentrum voor de duurzame opslag en toegang tot mediakunst en digitale kunst. Ook is LIMA internationaal een veelgevraagd spreker op symposia en festivals en verzorgt gastlessen voor universiteiten en academies.

LIMA beheert op dit moment de collecties van ruim 30 instellingen en particulieren. Dit houdt in dat continue nieuwe werken worden ingenomen, onderzocht, beschreven en duurzaam opgeslagen. De collecties zijn verantwoordelijk voor de beschrijving en typering, LIMA voor de opslag verduurzaming, uitlevering en anticipatie op toekomstige technische veranderingen. Ook worden klanten desgevraagd begeleid bij aankoop en contract beslissingen. Uit de aanwezige collectie worden de werken telkens op het geëigende formaat ter beschikking gesteld voor vertoning door de klant, waarbij de klant ook technisch en inhoudelijk ondersteund wordt. Het betreft videowerken, performances, media installaties, net art en software-based werken. Musea, bedrijfscollecties, particuliere verzamelaars, academies en makers slaan hun mediakunstwerken bij LIMA op. LIMA verzorgt de digitale duurzaamheid van deze werken en in toenemende mate het bruikleenverkeer. Met de collectionerende

instellingen wordt een gezamenlijke aanpak en service ontwikkeld. Dat resulteerde in 2017 in meer dan 30 aangesloten Nederlandse verzamelingen bij LIMA, waaronder het Van Abbemuseum, het Groninger Museum, de KRC Collectie, Van Cobra tot Contemporary, M. Sanders, Het Stedelijk Museum Amsterdam, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Bonnefantenmuseum, Kröller-Müller Museum, Museum Boijmans Van Beuningen, Kunst Collectie Bouwfonds, Jan Fabre / Angelos, Yael Bartana en de Rijksakademie van beeldende kunsten. De infrastructuur, kennis en diensten worden door de afnemers betaald; prijzen en diensten zijn in overleg vastgesteld. Voor de opslagdiensten zijn langdurige contracten afgesloten, waardoor continuïteit mogelijk is.

LIMA zorgt als enige in Nederland voor behoud en toegankelijkheid van, en onderzoek naar mediakunst en richt zich op verleden, heden en de toekomst. Vraagstukken op het gebied van informatie overdragen en opslaan, interpreteren en beveiligen, de waarde van kunst en informatie, volledigheid, authenticiteit, reproduceerbaarheid, uniciteit, selectie en duurzaamheid komen daarbij aan bod. LIMA heeft, als enige wereldwijd, een operationeel, instituut-overstijgend digitaal depot voor mediakunst en digitale kunst met kenniscentrum en techwatch. Mede daardoor is LIMA een vindplaats voor kunstenaars, onderzoekers, curatoren, studenten en producenten; voor onderzoek, presentatie, inspiratie en hergebruik.

Herinterpretatie: UNFOLD

LIMA onderzoekt strategieën voor behoud van digitale kunst. Voor een blijvend begrip van digitale media, cultuur en kunstwerken is het enerzijds zaak de werken fysiek en technisch

beschikbaar te houden en kennis, diensten en tools te ontwikkelen en beschikbaar te stellen om kunstenaars en collecties in staat te stellen hun kunstwerken te verduurzamen. Anderzijds is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat de werken ook in de huidige tijd te begrijpen zijn. Naast het volgen van de museaal gangbare strategieën onderzoekt LIMA daarom herinterpretatie als (alternatieve) strategie. Bewuste herinterpretatie is een kernbegrip en -activiteit in disciplines als muziek, dans en theater. Het opnieuw uitvoeren van een werk, op basis van documentatie, een script, notatie of partituur is hier essentieel onderdeel van de artistieke praktijk. Voor complexe werken in het veld van mediakunst en digitale kunst wordt dit nu urgent, omdat deze werken verdwijnen als ze niet opnieuw worden gerealiseerd en geïnterpreteerd. Dit thema wordt in de mediakunst en digitale kunst aangezwengeld door LIMA in interdisciplinair, internationaal verband maar ook door actief opdrachten te verstrekken voor de productie van nieuwe werken door o.a. Joost Rekveld (experimentele film en technieken), Jan Robert Leegte (net art), Vera Sofia Mota en Fransien van der Putt (choreograaf/danser en dramaturg). Cruciale vragen rond opdrachtgeverschap, authenticiteit, auteurschap, integriteit en betekenis van herinterpretaties, worden hands on verkend en aangepakt.

FUTURE PROOF!?

In november 2016 ging het project FUTURE PROOF!?! van start. Ons team werkte samen met kunstenaar Geert Mul aan een groot onderzoeksproject dat documentatie en conserveringsmethoden voor complexe op software gebaseerde en interactieve mediakunstwerken onderzoekt. Voor het onderzoek zijn tien complexe op software gebaseerde

installaties geselecteerd, waarvan een groot aantal ook interactief is. Dit resulteerde in zeven case studies: *Toen en Nu* (1990), *This Land is Man-Made* (2000), *The Library of Babel* (2003), *God's Browser* (2010) en *Match of the Day* (2004-2008) resulteerde in individuele case-studies; *Data Architecture* (2003), *The Order of Things* (2005) en *Random Access Memories* (2008-heden) worden besproken in een gecombineerde case study, omdat ze dezelfde software en interface delen voor het configureren van de specifieke opzet van elk werk; en de kunstwerken *Horizons* (2008) en *Shan Shui* (2013) die dezelfde software delen maar verschillende beeld databases zijn onderzocht door promovenda van de Universiteit van Amsterdam Claudia Röck als onderdeel van haar proefschrift. De retrospectieve solotentoonstelling van Geert Mul in het Stedelijk Museum Schiedam werd als een startpunt genomen om te onderzoeken hoe (her)implementatie kan worden gebruikt als bewaarstrategie en hoe een script voor toekomstige presentaties van een kunstwerk ontwikkeld kan worden. Tijdens de eerste fase van het onderzoek werd een verzameling activiteiten en acties ontwikkeld rond elke case study om een grondig begrip van het werk te ontwikkelen. Dit onderzoek richtte zich op de historische en conceptuele context van elk kunstwerk en op de specificaties van software, technologie, tentoonstellingsruimte en installatie om de behoeften aan conservering en toekomstige presentaties te begrijpen. We hebben dit het *Artwork Documentation Package* genoemd. De gekozen case studies voor dit onderzoek uit het oeuvre van Mul zijn typerend voor de interactieve digitale kunstwerken die behoren tot de Nederlandse digitale erfenis van born-digital kunst. Deze specifieke werken maken

deel uit van een eerste generatie Nederlandse kunstenaars die overwegend met het digitale werken, installaties maken, niet online integreren of over netwerkcomponenten beschikken, maar wel beelden analyseren en communiceren met het publiek. Bovendien is een gedeelde overeenkomst tussen deze generatie dat hun werk nauwelijks wordt verzameld of geïntegreerd in openbare collecties. In deze context wordt de kunstenaar daarom de belangrijkste bron om te benaderen voor het behoud en de presentatie van dit deel van ons (digitale) culturele erfgoed.

PhD

Het Europese onderzoeks- en opleidingsprogramma *Nieuwe Benaderingen in het Conserveren van Hedendaagse Kunst* (NACCA) onderwijst een nieuwe generatie professionele curatoren, conservatoren en academische onderzoekers. Het programma bestaat uit een combinatie van onderzoek en opleiding en richt zich op de ontwikkeling van een reflecterende professionele houding, een voorwaarde in het steeds complexere en samenwerkende gebied van hedendaagse kunst behoud. Het programma wordt gecoördineerd door de Faculteit der Letteren en Sociale Wetenschappen aan de Universiteit Maastricht door René van der Vall en Vivian van Saaze. In totaal maken vijftien PhD-projecten deel uit van het programma. LIMA is partner in dit project en begeleid PhD-student Claudia Röck bij haar onderzoek naar de conservering van computer-based kunstwerken. Promotor is Prof. dr. Julia Noordegraaf (Media Studies, Universiteit van Amsterdam). Dr. Klaus Rechert (Universiteit Freiburg) en Gaby Wijers (LIMA, Amsterdam) zijn co-promotoren. In 2017 heeft Claudia Röck gewerkt aan de analyse, beschrijving en emulatie van case studies *Horizons* (2008) en *Shan Shui* (2013) van kunstenaar Geert Mul.

Symposium

In het kader van het gezamenlijke onderzoeksproject *Future Proof Media Art* met de Nederlandse mediakunstenaar Geert Mul, vond het tweedaagse symposium **FUTURE PROOF !? Transformation Digital Art 2017** plaats op 8 en 9 februari 2017 in het Stedelijk Museum Schiedam.

Sinds het symposium *Transformation Digital Art 2016* en de documentaire *Digital Art: Who Cares?* In samenwerking met de Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK) en de Nederlandse musea, heeft LIMA haar onderzoek voortgezet. Nieuwe inzichten en de volgende stappen worden gepresenteerd tijdens het symposium **FUTURE PROOF !?** Op basis van eerder onderzoek door LIMA en verschillende partners over digitale kunstwerken van verschillende kunstenaars en collecties, worden praktische protocollen, duurzame opslag en recente documentatie strategieën voor software en interactiviteit ontwikkeld. Ook worden archiveringsstrategieën voor mediakunstenaars onderzocht. Internationale state-of-the-art methodologieën en technologieën werden tijdens het symposium gepresenteerd en besproken in een programma bestaande uit keynotes, workshops en paneldiscussies. Met medewerking van o.a. kunstenaars, conservatoren, onderzoekers en curatoren; Geert Mul (kunstenaar) Jon Ippolito (hoogleraar New Media, University of Maine), Sabine Himmelsbach (HeK, Basel), Rachel Somers Miles (LIMA), Julia Noordegraaf (Universiteit van Amsterdam), Claudia Röck (NACCA), Tjarda de Haan (Amsterdam Museum), Tom Ensom (King's College, Londen), Klaus Rechert (Universiteit van Freiburg), Patrícia Falcão (Tate Modern), Florian Cramer (Hogeschool Rotterdam), Annet Dekker (Universiteit van Amsterdam),

Eef Masson (Universiteit van Amsterdam), Marcel Ras (NCDD), Ward Janssen (MOTI), Lara Garcia Diaz (LIMA), Gaby Wijers (LIMA), Josef (Seppo) Gründler (FH Joanneum, Graz), Sandra Fauconnier (kunsthistorica en actieve Wikipediëaan) en Nina van Doren (onderzoeker LIMA).

Art Host

De technologieën van computers, databases, algoritmes, code, protocollen, virtual reality en smartphones hebben ontwerpprocessen, productiesystemen en de achterliggende politieke en economische contexten voor kunstenaars en publiek ingrijpend veranderd. Vanuit deze technologieën en hun economische, socio-politieke en technische implicaties, zijn nieuwe talen en andere manieren van communicatie ontstaan. De productieprocessen, werken, presentaties en archieven in het domein van de digitale kunst en cultuur vormen een onmisbaar onderdeel van ons cultureel erfgoed. Dat betekent dat het belangrijk is dat makers zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid om eigen werk en archief te bewaren. Daarnaast hebben ze ook tools, kennis en ondersteuning nodig om dat zelf te kunnen doen.

Middels het in 2017 gestarte onderzoeksproject art host wordt op het snijvlak van kunst, technologie en erfgoed gewerkt aan instrumenten waarmee we bestaand en toekomstig digitaal erfgoed voor de langere termijn kunnen blijven ervaren. De noodzaak is evident: zonder verleden geen toekomst. Kunstenaars, verzamelaars, musea, studenten en producenten hebben het verleden nodig om zich te laten inspireren, tegen af te zetten of om van te leren. Het digitale verleden is niet vanzelfsprekend beschikbaar voor toekomstige ge-

neraties. Born digital kunst behoeft specifieke expertise om de conservering en duurzame toegankelijkheid te realiseren.

In samenwerking met Constant Dullaart, UBERMORGEN en andere makers zal LIMA in dit onderzoeksprogramma haar bestaande *digital repository* service innoveren en uitbreiden zodat kunstenaars hun technisch dynamische werken en online kunstwerken duurzaam op kunnen slaan zodat deze (online) toegankelijk blijven voor henzelf en het publiek. LIMA ontwikkelt deze nieuwe functionaliteit en een dienstenpakket (inclusief verdienmodel) modulair en zodanig dat makers hun werken in een gecontroleerde omgeving, betaalbaar en schaalbaar duurzaam kunnen opslaan.

Nederlandse Canon van digitale kunst

Middels festivals, tentoonstellingen, symposia, artikelen en onderzoek wordt veel en vaak gesproken over kunstenaars die werken met digitale middelen. Net Art en Post Internet Art worden meer en meer als disciplines in relatie tot elkaar geëvalueerd en onderzocht. In internationaal georiënteerde tentoonstellingen als *Electronic Superhighway* in Whitechapel Gallery blijkt opnieuw dat hedendaagse digitale kunst uitgesproken, divers, veeltalig en hot is. Maar waar is het permanent te zien en welke lijnen kunnen er worden getrokken? Er wordt veel vertoond, maar de werken worden niet structureel bewaard of in collecties opgenomen. Hierdoor bestaan de werken periodiek en verdwijnen vervolgens weer - ze leven voort in documentatie en vooral herinnering. Hoe kunnen deze werken voor toekomstige generaties beschikbaar blijven en dichten we dit gat in ons cultureel geheugen?

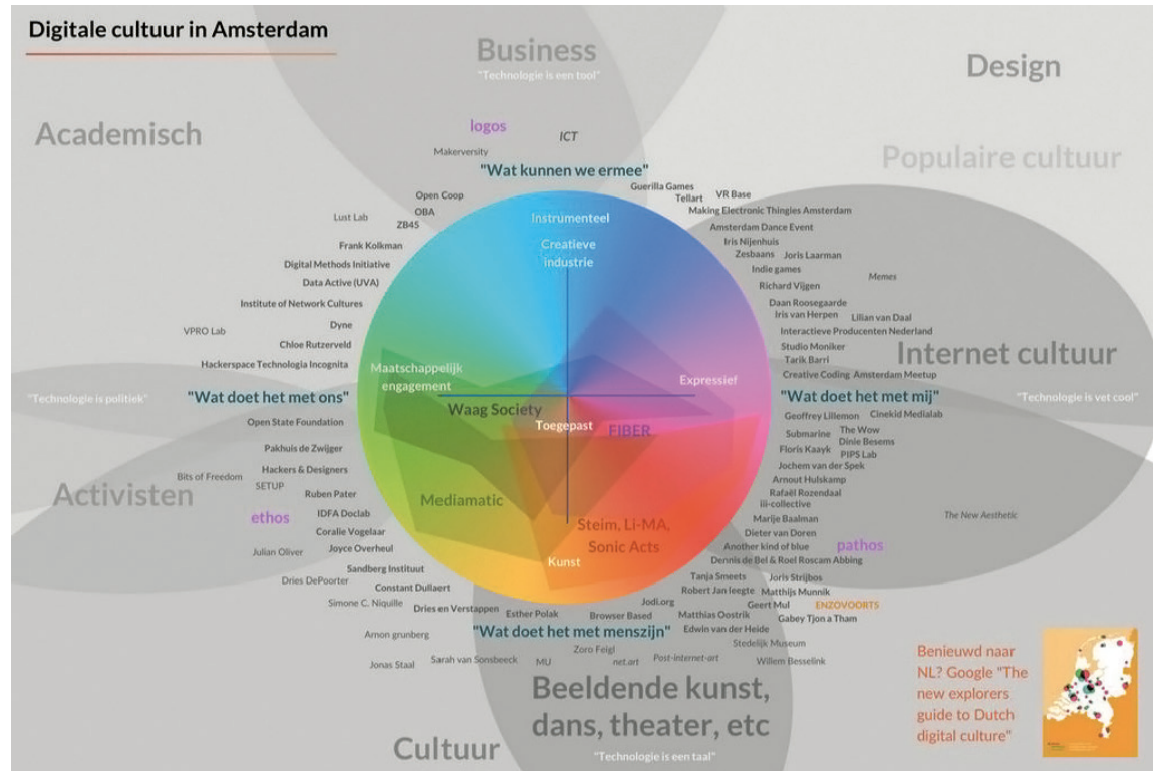
LIMA acht het de hoogste tijd de digitale kunst in kaart te brengen, en te onderzoeken welke werken internationaal blijvend moeten worden vertoond - en hoe. Om dit te realiseren, heeft LIMA in 2017 in samenwerking met een team van experts uit het veld zoals o.a. **Josephine Bosma** (onderzoek Net Art en criticus) **Annet Dekker** (onderzoeker en curator) en **Jan Robert Leegte** (kunstenaar) een aantal gesprekken gevoerd om werken en selectiecriteria te definiëren. Het project is omgedoopt tot Digital Canon?! Dit onderzoek draagt bij aan de bewustwording van, reflectie op en kennis over digitale kunst. LIMA zal, geheel in lijn met haar *hands on* aanpak, de resultaten direct in praktijk brengen. De selectie van werken is er immers niet een voor louter reflectie, maar ook voor wereldwijde vertoning. En goede documentatie draagt bij aan de langdurige vertoning van de geselecteerde werken. De digitale werken zullen de aandacht krijgen die ze verdienen, en actief worden ingezet voor presentatie. Naar aanleiding van dit onderzoek wordt extra aandacht gegenereerd voor interactieve en online kunstwerken.

Samenwerking

LIMA vertegenwoordigt haar achterban en neemt als netwerker deel aan projectorganisaties en samenwerkingsverbanden. Met de verschillende distributeurs verenigd in **DINAMO** is een intensieve uitwisseling gestart op het Internationaal Film Festival Rotterdam en Filmfestival Oberhausen ontmoeten wij elkaar. Samen met vele andere producenten werd in 2017 de **Interactieve Producenten Nederland**, een belangenvereniging ten behoeve van de innovatieve industrie, opgericht. IPN wil het productie klimaat van interactief Nederland verbeteren: Interactieve verhalen, virtual reality (VR), augmented reality (AR), mixed reality (MR) en games vormen een spannende maar ook kwetsbare industrie in Nederland. Dit is interessant vanwege het innovatieve en verbindende karakter, en uitdagend omdat technieken, gereedschappen en distributieplatformen nog volop in ontwikkeling zijn. In het opgestelde *Position Paper* wordt een voorstel gedaan voor noodzakelijke aanvulling van financiële middelen. Wij hopen hiermee dat het ministerie van OCW het belang van deze nieuwe discipline van innovatieve en interactieve media onderkent en actie neemt om deze industrie te versterken en ondersteunen. In de programmatische **Herinterpretatie** is een intensieve samenwerking gestart op het gebied van conservering en herinterpretatie met medialabs IMA, Oostenrijk en SUPSI, Zwitserland. Verder participeren wij in **POI**, Platform Ontwikkelinstellingen Amsterdam. LIMA maakt deel uit van de Stichting Behoud

Moderne Kunst (SBMK), de samenwerking Nationale en Culturele Digitale Infrastructuur (NDE & CCDD), het Audiovisueel Archief Netwerk (AVAnet), GAMA, New Approaches in the Conservation of Contemporary Art (NACCA) en het International Network for the Conservation of Contemporary Art (INCCA).

LIMA zat aan tafel met de Raad voor Cultuur om van gedachten te wisselen over het reilen en zeilen in de e-cultuur én de ontwikkelingen in de museumsector. Bovendien kwam LIMA duidelijk op de kaart van de Amsterdamse Kunstraad, gemaakt door Thijmen Schep en besproken tijdens het debat in de Zwijger.

Publiciteit

Publiciteit, marketing en pr worden steeds meer van belang, hierin vervulden onze partners ook een rol. Bovendien werd voor Cultural Matter een publiciteits- en social media-campagne uitgewerkt in samenwerking met LIMA's ontwerper, aanstormend ontwerptalent en de partners. Per aflevering en projecten zijn over verschillende onderwerpen online artikelen en tentoonstellingen gecreëerd, vaak in samenwerking met onderzoekers. Er zijn in 2017 nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan en bestaande contacten zijn verdiept. Met FIBER, Van Abbemuseum, Stedelijk Museum Amsterdam, Frans Hals Museum en Sonic Acts is veel contact.

De Facebook pagina en de nieuwsbrief van LIMA werden in 2017 meer dan ooit ingezet en bezocht. Dit komt grotendeels door de stijging van het aantal publieke activiteiten, in het bijzonder door het tentoonstellings- en presentatieprogramma Cultural Matter. Hilde van den Dobbelsteen en Sanneke Huisman verzorgden in 2017 de publiciteit. Samen met distributeur en kenner van de collectie Theus Zwakhals, hielden zij de Facebookpagina van LIMA actief, maakte de events aan en verzorgde per event enkele aanvullende posts. In augustus 2017 werd Jurian Strik aangesteld als freelance communicatiestrateg.

LIMA is in 2017 actiever en meer gezien op Facebook. Het aantal *likes* steeg tot boven de 3000 en voor de Facebook-evenementen meldden gemiddeld meer dan honderd personen zich aan. Ieder bericht werd actief bekeken, gedeeld en *geliked*, en er werd meer over LIMA gepost en gepraat - met een bereik van

ruim 12.000 mensen. De groep mensen die LIMA op deze manier vond, was divers: kunst-professionals, kunstenaars, studenten en de achterban van de samenwerkende partijen en individuen. De LIMA-nieuwsbrief werd maandelijks aan ruim 1700 contacten gestuurd. Ook via de website, met een bereik 87.000 bezoekers, werden veel mensen van evenementen en activiteiten op de hoogte gesteld.

LIMA vertoont momenteel wereldwijd meer dan 400 werken per jaar en maakt het daarmee mogelijk dat meer dan 1.000.000 bezoekers per jaar onze werken kunnen ervaren. Maar niet al deze bezoekers kunnen wij tot de onze rekenen. De werken van ruim 83 verschillende kunstenaars waren te zien in tentoonstellingen en op festivals over de hele wereld zoals bijvoorbeeld het IFFR en Documenta 14.

We Are Public & Cineville

Al in 2016 is LIMA een nauwe samenwerking aangegaan met We Are Public en Cineville. Beide organisaties hebben veel door LIMA georganiseerde evenementen opgenomen in hun programmering in 2017, waardoor hun leden deze gratis konden bezoeken. Beide organisaties hebben een enorm bereik en hebben zodoende nog meer cultuurliefhebbers naar de programma's getrokken.

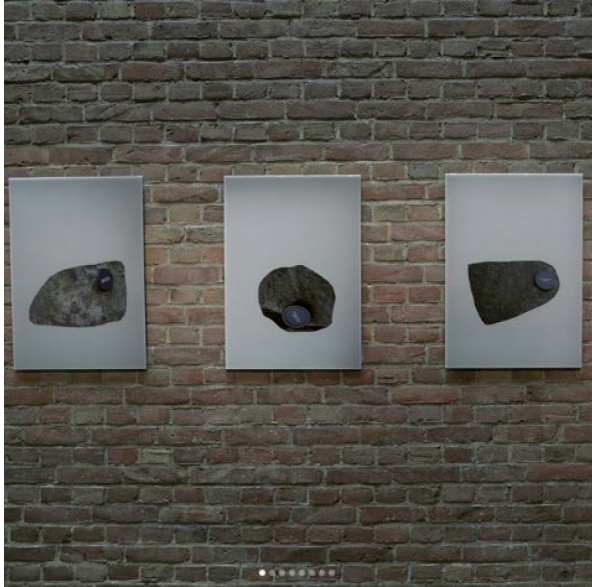
Publiciteit

Met een divers activiteitenprogramma voor zowel publiek als specialisten, zoals THE LIMA COLLECTION, Cultural Matter events en een symposium FUTURE PROOF?! Transformation Digital Art groeide in 2017 ook het bereik van LIMA. Zowel in eigen huis (LAB111) bij vertoningen en events, als in de pers en online op blogs, websites en social media.

LIMA in de publiciteit

In 2017 verscheen het stuk "[Hybride beheer van een hybride medium: Over de rol van LIMA in het behoud van videokunst in een gesprek met Gaby Wijers](#)" door Susan Aasman en Tom Slootweg in het Tijdschrift voor Mediageschiedenis (Hybride beheer van een hybride medium: over de rol van het LIMA in het behoud van videokunst in een gesprek met Gaby Wijers). Marco de Niet van DEN noemde LIMA als voorbeeld van een intermediaire partij in de cultuursector specifiek voor digitale kunst en mediakunst in zijn omslaginterview in IP Vakblad voor Informatie Professional. Archievenblad publiceerde in 2017 een interview met Gaby Wijers: "LIMA als onmisbare organisatie voor mediakunst in Nederland", geschreven door Bernadine Ypma. Naar aanleiding van de tentoonstelling Classic Video Art in Hilversum verscheen een artikel in de Volkskrant waarbij LIMA werd genoemd als de opvolger van het Nederlands Instituut voor Mediakunst. Interactieve Producenten Nederland wijdde een stuk op hun website aan de activiteiten van LIMA op in oktober 2017 (<https://www.interactieveproducenten.nl/2017/09/21/lima/>).

Student Lotte Poortman schreef haar scriptie over "Nieuwe mediakunst in musea: De definitie, uitdagingen voor musea en vernieuwing voor bezoekers" bij de Universiteit Leiden, in deze scriptie werd LIMA meerdere malen aangehaald. In het themanummer 'Culturele Archieven' van tijdschrift Boekman stonden archiveren van kunst en cultuur centraal. Gaby Wijers droeg bij aan dit nummer met het stuk "Duurzame opslag en ontsluiting van digitale kunst" waarin LIMA werd genoemd. De Electricity Archives van Emile Zile wijdde online een pagina aan de avond bij LIMA met

emilezile • Volgen
LIMA media art platform

emilezile Liquid Cooled at LIMA Amsterdam

60 vind-ik-leuks

11 JUNI 2017

Aanmelden om dit leuk te vinden of hier op te reageren.

lima_media_art • Volgen
LIMA media art platform

lima_media_art Beautiful day at the LIMA office, hosting students of the Master Preservation & Presentation of the Moving Image, learning all about digital art, from the 1970's U-matic tapes to today's 4K HD image. @uva_amsterdam #masterp #digitalart #movingimage #preservation #presentation #lima #limaamsterdam #amsterdam

22 vind-ik-leuks

7 NOVEMBER 2017

Aanmelden om dit leuk te vinden of hier op te reageren.

eraxeg • Volgen
LIMA media art platform

eraxeg Documentation workshop (Geert Mul explaining God's Browser)

axelrationen, lanaislanais, grafund, simpveit, hanneccation, lehorla_, ebbawallen, sophielemellour en micuat vinden dit leuk

18 MEI 2017

Aanmelden om dit leuk te vinden of hier op te reageren.

jarlischulp • Volgen
LIMA media art platform

jarlischulp LIMA new work #1 Curious about the performance of @markijzerman and the new work by Joost Rekveld jujusbar Love it...

15 vind-ik-leuks

17 FEBRUARI 2017

Aanmelden om dit leuk te vinden of hier op te reageren.

Emile Zile en Sven Lütticken (<https://emilezile.com/2017/06/emile-zile-and-sven-lutticken-in-conversation>). Op Still Water Blog (<http://www.blog.still-water.net/2017/04/is-reinterpretation-the-new-emulation/>) publiceerde Jon Ippolito een stuk over reïnterpretatie en emulatie en kwam het project UNFOLD aan bod. In augustus 2017 kwam het boek *Histories of Performance Documentation* uit van Gabriella Giannachi waarin een gesprek tussen Gaby Wijers en Jonah Westerman over LIMA en performance documentatie staat.

Het Nederlandse tv-programma *De Kennis van Nu* heeft in 2017 een item gewijd aan het behoud van hedendaagse waaronder mediakunst. LIMA-directeur Gaby Wijers werd geïnterviewd en ze bezochten de tentoonstelling **Geert Mul Matchmaker - 25 Years Media Art** om het onderzoek en de documentatie te filmen die LIMA in samenwerking met kunstenaar Geert Mul uitvoert tijdens het project *FUTURE PROOF MEDIA ART!?* Het programma werd uitgezonden op NPO2, donderdag 23 februari 2017.

UNFOLD: #67 van Joost Rekveld in de publiciteit

In het kader van het onderzoeksproject UNFOLD maakte Joost Rekveld het werk #67, dat in première ging op het Internationaal Film Festival Rotterdam, als onderdeel van het programma **Light Matters** (28 januari 2017). Onder andere Hugo Emmerzael schreef voorafgaand aan het festival een artikel over Rekveld's oude en nieuwe werk in de *Filmkrant*, en was Rekveld te gast bij NTR Kunststof Radio.

LIMA activiteiten en nieuwsberichten worden gecommuniceerd op de LIMA website (87.000 bezoekers), in de LIMA nieuwsbrief (1700 contacten) en op Facebook (3235 volgers). Berichten worden ruimschoots gedeeld in het

nog altijd groeiende LIMA netwerk bestaande (onder andere) uit SBMK, DEN, NCDD, INCCA, Fiber, Sonic Acts, LAB111, We Are Public, Cineville, ondersteunende fondsen, musea, kunstenaars, onderzoekers, educatieve instellingen en studenten en het in beeldende kunst geïnteresseerde publiek.

Voor alle links naar de gepubliceerde artikelen, zie de digitale versie van het verslag op onze website.

Bedrijfsvoering en Financiën

LIMA heeft in 2017 goede relaties opgebouwd met en draagvlak verworven bij de publieke fondsen. Dit is af te lezen aan de ondersteuning van zowel het AFK, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Prins Bernhard Cultuurfonds en Mondriaanfonds. In 2017 ondersteunden Mondriaan Fonds, AFK, Prins Bernhard Cultuurfonds en Stichting Democratie en Media ons programma Cultural Matter. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie ondersteunde ons jaarprogramma met presentaties, talentontwikkeling producties en onderzoek naar herinterpretatie. Het Mondriaanfonds ondersteund het project Mediakunst.net. Dank voor uw steun!

In 2017 is opnieuw geïnvesteerd in de nieuwe opzet van LIMA. Naast de constante activiteiten op het gebied van conservering en distributie, werd een samenhangend pakket aan projecten, onderzoeksactiviteiten ontwikkeld en uitgevoerd. Conservering, distributie en onderzoek werden nog verder geïntegreerd en meer zichtbaarheid werd gegenereerd door presentaties.

LIMA volgt de fair practice code.

LIMA streeft ernaar elk jaar werken van de belangrijkste nieuwe kunstenaars op te nemen in de LIMA collectie, maar komt daar niet voldoende aan toe door gebrek aan middelen. Daarom is een campagne 'Steun Digitaal Talent' ontwikkeld om aandacht te vragen voor deze problematiek en fondsen te werven. Het project herinterpretatie is bij het internati-

onaal deelnemersveld dusdanig goed ontvangen dat hiermee afspraken zijn gemaakt om het vervolg met een Europese aanvraag op een hoger schaal- en ambitieniveau te brengen, met LIMA in de leidende rol. Helaas is de realisatie van een Europese aanvraag voor LIMA tot nu toe niet mogelijk geweest door het ontbreken van een in Europese projecten ervaren zakelijk leider.

Zoals uit de jaarrekening blijkt, is in 2017 het resultaat dankzij een aantal bijzondere baten rond de nul uitgekomen. Wij investeerden in distributie, ontwikkeling en presentatie. LIMA wordt niet structureel ondersteund. Onze diensten halen inkomsten uit de markt, de projecten worden met projectgeld gefinancierd. Onze eigen inkomsten liggen rondom de 50%, wat een bijzonder goede score is in een veld waar naar normen wordt toegewerkt als 25% uit de markt halen.

Organisatie

LIMA bestaat uit een klein flexibel team. De achtergrond van deze experts is verschillend: van kunstgeschiedenis tot informatica en filmgeschiedenis, en van beeldend kunstenaars, tot ingenieurs en filosofen. Jaarlijks lopen er studenten stage bij LIMA en zijn er vrijwilligers werkzaam, meestal van internationale opleidingen.

In 2017 werd directeur/bestuurder Gaby Wijers in de structurele activiteiten bijgestaan door de volgende specialisten; Sanneke Huisman (VU, presentatie en programma), Theus Zwakhals (UU, distributie en collectie), Kees Fopma (HKU, digitalisering en conservering), Wiel Seuskens (HKU, technische infrastructuur en onderzoek), José Biscaya (SI, productietechniek) en Hilde van den Dobbelssteen (UL, pr en productie). In maart 2017 werd Mila van der Weide (UvA, P&P) als registrar en onderzoeksmedewerker aangetrokken. Wijers, van der Weide en Zwakhals zijn in dienst van de stichting. Op projectbasis werden zij bijgestaan door: Nina van Doren, Lara Garcia Diaz, Rachel Somers Miles, (onderzoek), Daniel Engelsman (administratie), Pieter van Kemnade (website techniek), Jaap van der Kreeft (database), Ivo van Stiphout (conservering) en Pier Taylor (vormgeving). PHD student Claudia Röck is twee dagen per week gestationeerd bij LIMA. Verder liepen Jim Wraith (Master Presentation and Preservation, UvA), Julie Boschath Thorez (media design en communicatie, Piet Zwart Instituut) en Joyce Poot (Master Film and Photographic studies, Universiteit Leiden) stage bij LIMA en ondersteunde Anne de Jong (Kunstgeschiedenis, UvA) LIMA als vrijwilliger.

LIMA heeft een Raad van Toezicht van vijf personen, volgt de Code Cultural Governance en heeft de ANBI status. De Raad van Toezicht wordt gevormd door Wilbert Helmus (Erfgoed makelaar), penningmeester Lidy klein Gunnewiek (directeur VondelCS), Sharon Oldenkotte-Vrolijk (directeur Kunst & Cultuur Rabo Vastgoedgroep) en Gamila Ylstra (directeur BingerLab). In 2017 trad Gamila Ylstra af en traden Hans Schamlé en Carla Hoekendijk toe tot raad van toezicht. In 2017 werd LIMA bijgestaan door adviseur Daniël Engelsman (zakelijk, strategie en financiën).

Directeur/bestuurder Gaby Wijers heeft geen betaalde neveninkomsten, wel onbetaalde bestuursfuncties bij Cinedans (tot april 2017), SBMK, GAMA, Nan Hoover Foundation en Stichting Stansfield/Hooykaas.

Toekomst

LIMA heeft de ambitie zich de komende tijd verder te ontwikkelen tot presentatieplek en werkplaats voor digitale kunst, zodat pioniers, nieuwe talenten en belangrijke spelers duidelijk zichtbaar, bekend en erkend worden en blijven. Het LIMA meerjarenprogramma 2019-2020 is gericht op het continueren, verder ontwikkelen en profileren van onze kennis, diensten en kwaliteiten tot presentatieplek en werkplaats voor digitale kunst.

Om een *digital dark age* te voorkomen wil LIMA de komende jaren actief op zoek gaan naar mogelijkheden om haar duurzaamheidsdiensten te borgen en ook ter beschikking te stellen aan het (werk)archief van kunstenaars en labs, zodat gehele digitale oeuvres bewaard kunnen blijven voor de toekomst. Complexe born digital kunstobjecten zijn echter extra kwetsbaar door experimentele toepassingen en worden nog slechts sporadisch in museale en erfgoedcollecties opgenomen. LIMA ziet het als haar taak om de lacunes die hierdoor ontstaan in de *born digital* erfgoed collectie van Nederland actief het hoofd te bieden. Zo krijgen de kunstenaars, de collecties en LIMA meer zichtbaarheid en steun.

Bijlagen

- *Jaarafrekening 2017*
- *LIMA activiteitenoverzicht, aanwezig op seminars etc.*
- *distributieoverzicht kunstenaars en venues*
- *nieuwe werken in distributie*

Jaarafrekening 2017

LIMA verkorte jaarrekening

Activa

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	
– gebouwen en verbouwingen	€ 9.560
– inventaris en inrichting	€ 26.362
– apparatuur	€ 172.448
• Totaal materiële vast activa	€ 208.370
Immateriële vaste activa	
– software	€ 56.243
Vorderingen	
– debiteuren	€ 48.091
– nog te ontvangen subsidies	€ 116.950
– overige vorderingen	€ 25.336
• Totaal vorderingen	€ 190.377
Liquide middelen	
• Totaal liquide middelen	€ 13.126

TOTALEN € **468.117**

BATEN

Directe opbrengsten	€ 213.016
Bijdragen	
– bijdragen projecten	€ 162.000
– schenkingen	€ 10.500

TOTAAL DER BATEN € **385.516**

bijzondere baten en lasten € 25.935

Passiva

Eigen vermogen

– algemene reserve € **92.373**

Kortlopende schulden

– crediteuren	€ 163.654
– nog te betalen kosten	€ 16.840
– belastingen en premies	€ 2.610
– vooruitgefactureerd	€ 30.000
– voorziening projectkosten	€ 139.680
– overige schulden	€ 22.958
• Totaal kortlopende schulden	€ 375.742

TOTALEN € **468.117**

LASTEN

Beheerlasten

– personeelskosten	€ 15.265
– materiële lasten	€ 115.091
• Totaal beheerlasten	€ 130.356

Activiteitenlasten

– personeelskosten	€ 76.429
– materiële lasten	€ 3.138
– projectlasten	€ 147.116
– royalt	€ 55.653
• Totaal activiteitenlasten	€ 282.336

TOTALEN € **412.692**

EXPLOITATIESALDO € **-1.241**

LIMA Activiteitenoverzicht 2017

JANUARI

9 Jan, **Community of Practise on Softwarebased Art on LIMA projects and interaction**, online.

10 Jan, **New Work LIMA Collection, LIMA**, Amsterdam.

16 Jan, **Presentatie voor studenten van Eric de Bruyn, Universiteit Leiden, LIMA**, Amsterdam.

23 Jan, **Projectleidersoverleg NDE houdbaar KB**, The Hague.

26 Jan, **Stuurgroep SBMK**, Amsterdam.

27 - 29 Jan, **Premiere #64 Joost Rekveld, panel on distribution, Dinamoscreening, Dinamo meeting, IFFR**, Rotterdam.

30 Jan, **Bestuur SBMK**, Amsterdam.

FEBRUARI

6 Feb, **Interview Parool Edo Dijksterhuis**, telefonisch.

7 Feb, **UNFOLD Netwerkmeeting**, LIMA, Amsterdam.

8-9 Feb, **Future Proof! Transformation Digital Art Symposium**, Stedelijk Museum Schiedam, Schiedam.

17 Feb, **New work LIMA Collection**, LIMA, Amsterdam.

20 Feb, **Projectleidersoverleg NDE houdbaar, KB**, The Hague.

21 Feb, **Artist Talking Back to the Media**, studenten van de Vrije Universiteit, Amsterdam.

21 Feb, **CCDD overleg**.

28 Feb, **Werkcollege met studenten van de Vrije Universiteit met Raul Marroquin**, Amsterdam.

MAART

16 Mar, **re-use, Master studenten van Preservation and Presentation of the Moving Image (Erfgoedstudies)**, Amsterdam.

16 - 18 Mar, **Paneldiscussie, Rencontres Paris**, Parijs, Frankrijk.

20 Mar, **Projectleidersoverleg NDE houdbaar, KB**, The Hague.

23-24 Mar, **Presentation and workshop at MAPS**, Ludwig Museum, Budapest, Hongarije.

30 Mar, **The end of the cultural archive?** Panel HNI.

APRIL

4 Apr, **LIMA COLLECTION, Gender and Performativity**, LIMA, Amsterdam.

7 Apr, **Erfgoedconferentie week van het digitaal erfgoed**.

7 Apr, **INCCA en SBMK bijeenkomst**, Rotterdam.

7 Apr, **Platform Conserveringsvraagstukken**, Boijmans van Beuningen, Rotterdam.

13 Apr, **Werkcollege met studenten van de Vrije Universiteit**, Amsterdam.

18 Apr, **Masterclass Erfgoedinspectie**.

19 Apr, **Netweroverleg DEN, NDE, CCDD**.

19 Apr, **Projectleidersoverleg NDE houdbaar, KB**, The Hague.

21 Apr, **SBMK bestuur**.

26 Apr - 16 Jun, **Liquid Cooled: new works by Emile Zile by Sven Lütteke**

MEI

9 - 10 Mei, **Werkbezoek IMA en Ars Electronica**, Oostenrijk.

12 Mei, **Lezing FIBER Festival: Moving Matter(s) - On code, choreography & dance data (int)**, Amsterdam.

12 - 14 Mei, **DINAMO-vergadering, Kurzfilmtage**, Oberhausen, Duitsland.

15 Mei, **Projectleidersoverleg NDE houdbaar KB**, Den Haag.

16 Mei, **Lezing Digitaal Archiveren op DEN de conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed**, Amersfoort.

18 Mei, **Artwork Documentation Tool Workshop**, LIMA, Amsterdam.

25 Mei, **DNO klas met Susan Gibb**.

JUNI

1 Jun, **Expertmeeting Raad voor Cultuur in het kader van het sectoradvies Musea**, Den Haag.

15 Jun, **CCDD overleg**.

16 - 18 Jun, **Opening The Cleaner - Marina Abramovic**, Louisiana Museum, Copenhagen.

19 Jun, **Meeting en verificatie Future Proof**, Dortmund, Duitsland.

20 Jun, **Projectleidersoverleg NDE houdbaar KB**, Den Haag.

27 Jun, **Work-A-Thon brainstorming Filmacademie Artistic Research**, Amsterdam.

JULI

6 Jul, **SBMK bestuur**, Amsterdam.

AUGUSTUS

21 Aug, **Overleg RCE over richtlijnen depotbeheer en onderhoud**.

26 Aug, **Jury Tent Awards**.

SEPTEMBER

8 Sep, **Museums and Immaterial Art lecture, 'Is the Museum world capable of sustaining the life of immaterial and interactive artworks'**, Louisiana Museum, Copenhagen, Denemarken.

22 - 24 Sep, **Jury en presentatie LIMA programma op Videome-deja**, Novi Sad, Servië.

26 Sep, **AVA net domeinraad**.

27 Sep, **Cultural Matter: A conversation with UBERMORGEN (Pt.I)**, LIMA, Amsterdam.

OKTOBER

6 Okt, **RCE, Frans Hals Museum, LIMA documentatie workshop**.

11 Okt, **Eric de Bruyn, Universiteit Leiden, Leiden**.

13 Okt, **IMA overleg UNFOLD**, Oostenrijk.

NOVEMBER

2 Nov, **NDE**, Den Haag.

3 Nov, **Cultural Matter: Willem van Weelden on UBERMORGEN (Pt.II)**, LIMA, Amsterdam.

6 Nov, **Rondetafel Raad van Cultuur ontwerpdisciplines in Huis Utrecht**.

7 Nov, **Lessen Master Preservation and Presentation**, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

7 Nov, **Lezing UNFOLD, ICI**, Berlijn, Duitsland.

24 Nov, **Cultural Matter: Olia Lialina in conversation with Karen Archey (Pt.I)**, LIMA, Amsterdam.

28 Nov, **Lessen Master Preservation and Presentation**, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

DECEMBER

1 Dec, **SBMK Bestuur**.

18 Dec, **Lezing symposium Entfalten - Entfaltet, IMA**, Wenen, Oostenrijk.

20 Dec, **Cultural Matter: Klaas Kuitenbrouwer on Olia Lialina (Pt.II)**, LIMA, Amsterdam.

Distributieoverzicht kunstenaars en venues 2017

ARTISTS

- Abramovic / Ulay
- Anouk de Clercq
- Ant Farm
- Antonin De Bemels
- Arno Coenen & Transformer di Roboter
- Astrid van Nimwegen
- belit sag
- Bernard Gigounon
- Broersen & Lukács
- Carolee Schneemann
- Christian Boltanski
- Danit Elgev
- Donna Verheijden
- Douwe Dijkstra
- Driessens & Verstappen
- Elia Suleiman, Jayce Salloum
- Frederieke Jochems
- Gerco de Ruijter & Michel Banabila
- Gerry Schum
- Giacomo Rizolatti
- Giovanni Giaretta
- Guido van der Werpe
- Jacob Dwyer
- Jan Dibbets
- Jan Fabre
- Jan Fabre & Giacomo Rizolatti
- Jan Fabre & Ilya Kabakov
- Jan Fabre & Marina Abramovic
- Johan Rijpma
- Joost Rekveld
- Juan Downey
- Judith Westerveld
- Julika Rudelius
- Károly Halász
- Lernert & Sander
- Livinus & Jeep van de Bundt
- Lydia Schouten
- Manuel Saiz
- Marina Abramovic
- Marinus Boezem
- Melanie Bonajo
- Michiel van Bakel
- Miguel-Ángel Cárdenas
- Mona Hatoum
- Nam June Paik
- Nan Hoover
- Neïl Beloufa
- Nick Jordan
- Nicolas Provost

- Nina Yuen
- Peter Bogers
- Peter Weibel
- Piivi Takala
- PolakVanBekum
- Roy Villevoe and Jan Dietvorst
- Rã di Martino
- SERVAAS
- Sara Rajaei & Neva Lukic
- Sebastian Diaz Morales
- Semiconductor
- Seoungcho Cho
- Sian Evans
- Stanley Brouwn
- Stansfield / Hooykaas
- Thomas Mohr
- Thomas Mohr & Martijn Comes
- Ulay
- Ulises Carrión
- Ulrike Rosenbach
- Valerie van Zuijlen
- Valie Export
- Zeno van den Broek

VENUES & FESTIVALS

- Archivo Lafuente, Heras, Spain.
- Arts Santa Mònica, Barcelona, Spain.
- Arttube, online, Netherlands.
- Bard College, Annandale-On-Hudson, United States.
- Bucharest International Experimental Film Festival BIEFF, Bucharest, Romania.
- Bureau Europa, Maastricht, Netherlands.
- Come Together UNFOLD presentatie, Netherlands.
- De School, Amsterdam, Netherlands
- Depart Foundation, Los Angeles, United States.
- Documenta 14, Kassel, Germany.
- Documenta 14, Athens, Greece.
- European Media Art Festival EMAF, Osnabruck, Germany.
- EYE Filmmuseum, Amsterdam, Netherlands.
- Festival Recontres du Film Court, Madagascar.
- Film Festival Bristol, Bristol, United

- Kingdom.
- Galleria De Foscherari, Bologna, Italy.
- GLAS Animation Festival, Berkeley, United States.
- Hamburg International Short Film Festival, Hamburg, Germany.
- Holland Animation Film Festival, Utrecht, Netherlands.
- Sara Rajaei & Neva Lukic
- Internationaal Film Festival Rotterdam IFFR, Rotterdam, Netherlands.
- Internationales Festival Zeichen der Nacht, Berlin, Germany.
- Iowa City Documentary Film Festival, Iowa, United States.
- James Gallery, CUNY, New York City, United States.
- Kyiv International Short Film Festival, Kyiv, Ukraine.
- LAB111, Amsterdam, Netherlands.
- LIMA, Amsterdam, Netherlands.
- LOOP-Barcelona, Barcelona, Spain.
- Lost & Found, Hugo Olijveldhuis, Netherlands.
- Ludwig Museum Budapest, Budapest, Hungary.
- Made in Europe (documentary), Netherlands.
- MCL Metz, Metz, France.
- Midway Contemporary Art, Minneapolis, United States.
- Milwaukee Underground Film Festival, Milwaukee, United States.
- Musiz Foundation, Bulgaria.
- Nottingham Contemporary, Nottingham, United Kingdom.
- Seoul Lunar Photo, Seoul, South Korea.
- Sign, Groningen, Netherlands.
- Stedelijk Museum Amsterdam, Amsterdam, Netherlands.
- Studio K, Amsterdam, Netherlands.
- Van Gogh Museum, Amsterdam, Netherlands.
- Vechtclub XL, Utrecht, Netherlands.
- Vrije Universiteit, Amsterdam, Netherlands.
- WORM, Rotterdam, Netherlands.
- West Wednesdays, Amsterdam, Netherlands.
- Zacheta National Gallery of Art, Warsaw, Poland.

Nieuwe werken in distributie 2017

Emilio Moreno,
The I Mine
(ES/NL, 2017, 27min)

Thomas Mohr,
ONE-1
(NL, 2017, 16min)

Johan Grimonprez,
Raymond Tallis - on tickling
(BE, 2017, 8min)

Johan Grimonprez,
EVERY DAY WORDS DISAPPEAR
(BE, 2016, 15min)

Johan Grimonprez,
Kiss-O-Drome (BE, 2016, 2min)

Robbie Cornelissen,
The Number 9 Sessions
(NL, 2017, 9min)

Robbie Cornelissen,
Minimals
(NL, 2017, 5min-loop)

Michiel van Bakel,
Forest Paths
(NL, 2017, 3min)

Simone C. Niquille,
The Fragility Of Life
(NL/USA, 2017, 24min)

Samira Elagoz,
Craigslist Allstars
(NL/FIN, 2016, 65min)

Samira Elagoz,
The Young and The Willing
(NL/FIN, 2017, 40min loop)

Semiconductor,
Parting the Waves
(UK, 2017, 15min)

Roy Villevoe and Jan Dietvorst,
Evidence
(NL, 2017, 32min)

Semiconductor,
Where Shapes Come From (UK,
2016, 9min, 2-channel installation)

Semiconductor,
Where Shapes Come From (UK,
2016, 10min, single-channel film)

Zeno van den Broek,
Shift Symm.one
(NL, 2017, 6min)

Zeno van den Broek,
Shift Symm.two
(NL, 2017, 5min)

Zeno van den Broek,
Shift Symm.three
(NL, 2017, 5min)

Manuel Saiz, Erik Bünger,
Steven Cuzner, Only Time
(PL, 2017, 25min)

belit sag,
if you say it forty times...
(TR/NL, 2017, 5min)

Judith Westerveld,
The Remnant
(NL, 2016, 19min)

Judith Westerveld,
Writing back to history
(NL, 2016, 7min)

Gerco de Ruijter / Michel Banabila,
Ringdijk / Dike-Ring
(NL, 2017, 26 min)

Valerie van Zuijlen,
Scrolling into the Deep
(NL, 2016, 11min)

Melanie Bonajo,
Progress vs Regress
(NL, 2016, 54min)

Jacob Dwyer,
DAT LIKWID LAND
(NL/USA, 2017, 29min)

Joost Rekveld,
#67
(NL, 2017, 17min)

Johan Rijpma,
Elastic Recurrence
(NL, 2017, 2min)

Sebastian Diaz Morales,
The Lost Object
(NL, 2016, 13min)

Johan Rijpma,
Extrapolate
(NL/JP, 2016, 2min)

Giovanni Giaretta,
The Sailor
(NL, 2017, 8min)

UBERMORGEN,
Nice Vanilla Latte
(AT, 2015)

UBERMORGEN,
Red Coin (Chinese Blood)
(AT, 2015)

UBERMORGEN,
Infirmière Visiteuse
(AT, 2015)

UBERMORGEN,
Intelexit
(AT, 2015)

PolakVanBekum,
A Collision of Sorts
(NL, 2017, 17min)

Marina Abramovic,
The Current
(USA, 2017, 60min)

37 nieuwe werken

6 nieuwe kunstenaars

Jacob Dwyer, Judith Westerveld,
Zeno van den Broek, Samira Elagoz,
Simone C. Niquille, Emilio Moreno

Bonnefantenmuseum
Maastricht

FRANS HALS MUSEUM
| DE HALLEN HAARLEM

VAN
ABBE
MUSEUM
EINDHOVEN

museum van
boijmans van
beuningen

SCHUNCK*

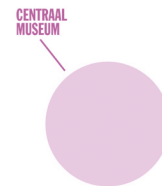
Rijksakademie
van beeldende
kunsten

GRONINGER
MUSEUM

GERRIT RIETVELD
ACADEMIE

Gemeentemuseum Helmond

VAN
EYCK

GEMEENTE
MUSEUM
DEN HAAG

